

Юлія МАТІЇВ

*викладач кафедри іноземних мов та військового перекладу
Національної академії сухопутних військ ім. гетьмана П. Сагайдачного
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2409-1552>
e-mail: matiivjuliya@ukr.net*

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА В ДИСКУРСІ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ НА ПОЗАЧЕРГОВИХ ВИБОРАХ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ У 2014 РОЦІ

Окреслено ставлення політичних партій до реалізації державою соціальної політики під час дострокових виборів до Верховної Ради України (ВР України) у 2014 р. Досліджено дискурсивний вимір діяльності політичних партій у сфері соціальної політики. На конкретних прикладах показано політичні партії як суб'єкт її формування. З'ясовано, що події Революції Гідності та початку військової агресії Росії проти України змусили український політикум переглянути наявні підходи до формування партійних програм. Проаналізовано відображення соціальної політики в передвиборних програмах партій, що сформували парламентські фракції: «Блоку Петра Порошенка "Солідарність"», «Народного фронту», Радикальної партії Олега Ляшка, «Опозиційного блоку», «Об'єднання "Самопоміч"», «Всеукраїнського об'єднання "Батьківщина"». Виявлено основні тенденції, пов'язані зі зміною підходів політичних партій до формування соціальної політики в державі.

Зроблено висновки про те, що внутрішньополітичні події знайшли відображення у партійному дискурсі щодо соціальної політики, змістивши пріоритети в передвиборних програмах політичних сил у сторону безпекової політики, підвищення обороноздатності, боротьби з корупцією. У програмах парламентських партій простежено перевагу ліберального підходу до вирішення питань соціальної політики, спрямованого на зменшення ролі держави. Водночас спостережено, що риторика політичних сил щодо соціальної політики здебільша була насичена популістськими гаслами та переважно не містила жодної конкретики, зокрема способів вирішення соціальних проблем у суспільстві. Зазначено, що, намагаючись здобути якомога більшу підтримку виборців, політики не обтяжували себе розробкою реальних програмних кроків у соціальній сфері, натомість проблеми соціальної сфери, що стали системними, не одержали вирішення на основі визначеної «дорожньої карти» дій. Констатовано, що в дискурсі політичних партій-учасниць передвиборних перегонів, які в підсумку сформували парламент, не було представлено комплексної програми формування та реалізації соціальної політики у нових політичних умовах.

Ключові слова: політичні партії, соціальна політика, соціальна держава, Верховна Рада України, політичний дискурс.

Як і низка розвинутих країн світу, Україна теж на сучасному етапі політичного розвитку вступила в той період, коли з огляду на системну демографічну кризу та хвилю депопуляції відбувається переосмислення ролі та значення людського потенціалу держави і перспективи її існування в умовах глобалізованого світу. Перед Українською державою відкрилися нові головні напрями розвитку, що відобразилося у трансформації векторів політичного життя, економічної, соціальної та національно-культурної політики. Події 2014 р. і їхні наслідки, безсумнівно, піддаватимуться осмисленню й аналізу, адже період, що розпочався після подій Революції Гідності, був надзвичайно насиченим політичними подіями, які вплинули не лише на регіональну, а й світову історію: зміна політичного режиму через втечу перших осіб держави (президента, прем'єр-міністра та майже всіх членів уряду), анексія Криму та фактична окупація частини Донецької й Луганської обл., що супроводжувалася людськими жертвами та соціально-економічними проблемами. У таких суспільно-політичних пертурбаціях активними учасниками суспільного життя залишалися політичні партії, представлені у вищому законодавчому органі держави – Верховній Раді. З огляду на різні виклики, від яких страждало передовсім цивільне населення країни, вкрай важливим завданням для вітчизняного політикуму було формування ефективної актуальної соціальної політики¹.

Потрібно зауважити, що аналізу соціальної політики в українській історіографії присвячено чимало досліджень. Економічний, політичний, правовий вимір її формування вивчали Євген Головаха, Мар'ян Долішний, Елла Лібанова, Алла Помаза-Пономаренко, Тетяна Семигіна, Павло Ситник та ін. Принципові засади реалізації соціальної політики в Україні у монографії «Соціальна політика в Україні» розглянула Олена Макарова². Значна кількість праць присвячена окремо політичному дискурсу та партіям як одному з головних політичних інститутів. Проте існує прогалина у вивченні дискурсивного виміру формування соціальної політики політичними партіями як суб'єктами цього процесу. Комплексне дослідження українських політичних партій зробили Артур Білоус, Олександр Дергачов, Анатолій Романюк, Юрій Шведа, Микола Томенко, Василь Базів, Валерій Бебик, Віталій Кулик, Валентин Якушик, Наталія Гедікова, Лідія Дунаєва, Артем Кройтор, Алла Моїсеєва, Євген Перегуда, які побіжно розглядали питання соціальної політики в діяльності різних політичних сил. Запропонована стаття – це спроба аналізу програм партій-учасниць позачергових виборів до ВР України у 2014 р. на предмет наявного дискурсу щодо соціальної політики держави.

Відповідно до Конституції, Україна проголошена соціальною державою. Концепція такої держави відображена в положеннях основного закону та чинному законодавстві. Сутність державної соціальної політики на сучасному етапі трактується як діяльність держави щодо підтримки відносин між соціальними групами, створення умов для забезпечення добробуту та прийняттого рівня життя членів суспільства, забезпечення соціальних гарантій³. Головними суб'єктами формування

¹ Стратегічні пріоритети соціальної політики України на початку XXI століття. *Демографія та соціальна економіка* (Київ). 2008. № 1. С. 9–22.

² Макарова О. В. Соціальна політика в Україні: монографія. Київ, 2015. 244 с.

³ Там само. С. 23.

соціальної політики в Україні та відповідальними за її результат визначені держава й урядові інституції.

Задля реалізації соціальних ініціатив у кожному уряді діяло відповідне профільне міністерство, функції та назви якого могли варіюватися залежно від історичного етапу: Міністерство соціального забезпечення (1991, міністр Аркадій Єршов), Міністерство праці (1991–1996, міністр Михайло Каскевич), Міністерство соціального захисту населення (1991–1996, міністр Аркадій Єршов; 1996–1997, міністр Петро Овчаренко), Міністерство праці та соціальної політики (1997–1998, міністр Микола Білоблоский; 2000–2002, міністр Іван Сахань; 2002–2005, міністр Михайло Папієв; 2005, міністр В'ячеслав Кириленко; 2005–2006, Іван Сахань; 2006–2007, міністр Михайло Папієв; 2007–2010, міністр Людмила Денісова; 2010, міністр Василь Надрага), Міністерство соціальної політики (2010–2012, міністр Сергій Тігіпко; 2012–2014, міністр Наталія Королевська; 2014, міністр Людмила Денісова; 2014–2016, міністр Павло Розенко; 2016–2019, міністр Андрій Рева; 2019–2020, міністр Юлія Соколовська)⁴. Інституційні трансформації профільного міністерства від Міністерства соціального забезпечення і Міністерства праці до Міністерства праці та соціальної політики і Міністерства соціальної політики супроводжувалися відповідним переглядом функцій та повноважень, що інколи ускладнювало впровадження урядових ініціатив.

В умовах становлення парламентсько-президентської республіки та змішаної виборчої системи відбулося підвищення значення політичних партій і їхніх фракцій у ВР України. 30 вересня 2010 р. Конституційний Суд України (КСУ) визнав таким, що не відповідає Конституції України, Закон «Про внесення змін до Конституції України» від 8 грудня 2004 р. № 2222-ІУ у зв'язку «з порушенням процедури його розгляду та прийняття...»⁵. Попри короткочасне повернення до президентської моделі правління у 2010–2014 рр., український політикум усе ж обрав розвиток у напрямі парламентаризму. 21 лютого 2014 р., під час Революції Гідності, ВР України прийняла законопроект про повернення до парламентсько-президентської форми правління⁶.

З цією зміною президентської форми правління на парламентсько-президентську відбулося зростання значення політичних партій та їхніх парламентських фракцій у формуванні соціальної політики. Політичні партії певною мірою виступають суб'єктами соціальної політики, адже вона – невід'ємна частина їхньої ідеології. Соціальна політика забезпечує партіям необхідний рівень підтримки громадян і є «зворотним зв'язком», завдяки якому вони фіксують актуальні суспільні запити. У дискурсивному вимірі вкрай вагома, крім реальних кроків політичних партій у напрямі реалізації й підвищення ефективності соціальної політики, і їхня риторика. Соціальна політика держави стала однією з основних тем політичного дискурсу не лише в полі публічного адміністрування, а й у виборних кампаніях. Щоправда, в останньому випадку щодо неї переважала риторика популізму.

⁴ Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/main/Pro-ministerstvo.html>

⁵ Лоенко Е. Возвращение к Конституции 2004 года: сравнительный анализ. *ЮРЛИГА*. 2014. URL: <http://jurliga.ligazakon.Ua/news/2014/2/22/105982.htm>

⁶ Там само.

Партійний дискурс складається з таких компонентів, як виборчі програми, виступи лідерів, внутрішньопартійна документація та вербальна інформація, публічні дискусії, поява в мас-медіа, використання політичної та партійної символіки. Він динамічно розвивається залежно від політичної ситуації, історичного контексту, типу лідерства та внутрішньопартійної організації – не є статичним утворенням⁷.

Українські політичні партії у дискурсі пропонували різні типи соціальної політики. Влучною вважаю тезу про те, що «головною спільною рисою українських партій є відсутність ідеології, а отже, намагання сподобатися якомога більшій кількості людей замість того, щоб зайняти свою електоральну нішу. Саме тому в їхніх програмах можна знайти одночасно дерегуляцію та підтримку “вітчизняного виробника”, зниження податків та підвищення соціального захисту, боротьбу з монополіями та концентрацію земельних ресурсів у власності держави, зниження інфляції та індексацію зарплат і пенсій тощо. Другою спільною рисою партійних програм є їхня розмитість. Тобто всі обіцяли “розвивати”, “підвищувати” та “підтримувати”, проте майже не пропонували чітких заходів та показників, виконання яких можливо перевірити”⁸. Проте можна простежити, що ліві політичні партії робили наголос на розширенні ролі держави, збільшенні державного фінансування соціальної політики. На противагу праві обстоювали скорочення державної допомоги, пропагували лідерську роль бізнесу та приватної ініціативи. Для Української держави, як і для багатьох пострадянських країн, примітним стало переважання соціалістичних ідей у партійному дискурсі. Зберігалася потужна пропагандивна складова як спадок радянських часів. Відповідальність держави як єдиного справжнього суб’єкта соціальної політики фактично була репрезентацією досвіду радянського минулого⁹. Натомість поступово партійний дискурс став джерелом формування публічного діалогу, а партії посіли місце посередника в комунікації між владними інститутами та громадянським суспільством¹⁰.

Події 2013–2014 рр. повністю змінили партійний дискурс. За результатами аналізу передвиборних програм українських партій та блоків у жовтні 2014 р., можна дійти висновку, що парламентські вибори з конкуренції програм перетворилися на конкуренцію лідерів. Фактично не змінюючи інших чинників, переможці визначалися не за програмою та пропонованим планом дій, а за рейтингом особистостей партійних лідерів. Водночас виборчі обіцянки більшості політичних сил були нереалістичними та складними для аналізу через розмитість основних положень. Із погляду соціально-економічних програм, усі ці партії займали позиції в діапазоні між ліберально-консервативними й соціал-демократичними. Вони так

⁷ Даниленко О. С. Поняття и особенности политического дискурса. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Серія: Філологічні науки*. 2014. Кн. 2. С. 62–66. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzfn_2014_2_13

⁸ Сологуб І. Програми політичних партій: що обирати, коли нема з чого обирати. URL: <http://www.unian.ua/politics/999463-programi-politichnih-partiy-scho-obirati-koli-nema-z-chogo-obirati.html>

⁹ Тимофєєва А. О. Партійний дискурс в Україні: особливості та складові. *Перспективи*. (Київ). 2015. № 4. С. 128.

¹⁰ Там само. С. 126.

і не прояснили своїх ідеологічних та філософських позицій у політичному спектрі України та Європи¹¹.

Політичні партії і блоки, які взяли участь у виборах 2014 р. до ВР України, можна розділити на три групи. Перша – це «Народний фронт» і «Громадянська позиція», які посідали виборцям доволі чіткі й послідовні повідомлення. Так, «Народний фронт» поставив амбітне завдання – входження України за 20 років до першої 20-ки найрозвиненіших країн світу. Політична сила обіцяла підняти Індекс розвитку людського потенціалу України (ІРЛП) до рівня топ-20 країн, що на практиці змушувало нашу державу випередити за якісними показниками такі держави, як Іспанія, Фінляндія і Франція.

До другої групи увійшли «Батьківщина», «Блок Петра Порошенка», «Самопоміч». Ці політичні сили уникали ексцентричних обіцянок, але їхнім кампаніям бракувало конкретності. Не обійшлося і без нереалістичних та суперечливих обіцянок. Водночас, наприклад, «Самопоміч» у програмі не вказувала жодної мети, яку можна було би виміряти числовими показниками, чи об'єктивного критерію для оцінки прогресу, а також не встановила жодних термінів для досягнення цілей.

Третя група – це Радикальна партія, яка підтримувала створення держави загального добробуту і водночас використовувала дуже націоналістичну риторичку, та «Опозиційний блок»¹². Члени партії «радикала» Олега Ляшка пропонували перерозподіл багатства, кредити для бізнесу за низькими процентними ставками, заборону ринку землі, «списання» державного боргу. Хоча низка питань у цьому контексті залишалася без відповіді.

Після позачергових виборів до ВР України у парламенті VIII скликання 27 листопада 2014 р. було сформовано шість фракцій. Пропоную розглянути, як політичні партії, які перемогли на виборах і сформували власні фракції, визначали свою соціальну політику в передвиборних програмах.

Так, «Опозиційний блок» акцентував на досягненні миру та конституційних змінах. У програмі політичної партії термін «соціальна політика» не згаданий, проте цим питанням присвячений третій блок під назвою «Відродження». Виборцям обіцяли: «Забезпечити індексацію зарплат і пенсій відповідно до рівня інфляції, після подолання кризи – повернутися до зростання реальних доходів населення. Зупинити скорочення працівників бюджетної сфери, насамперед освітян, науковців, медиків та забезпечити гідну оплату їхньої праці. Запровадити медичне страхування, забезпечити право на безоплатне одержання медичних послуг малозабезпеченим верствам населення та пенсіонерам, підвищити стандарти медичного обслуговування. Підвищити соціальний захист молодих родин шляхом збільшення допомоги при народженні дитини та допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку. Запровадити пільгове кредитування молодих сімей для придбання житла. Прийняти новий Закон України “Про забезпечення молоді, яка отримала вищу або професійно-технічну

¹¹ Федоренко К., Рибій О., Умланд А. Українська партійна система до та після Євромайдану 2013–2014 рр. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. № 2(98). С. 23. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05/fedorenko_ukrainska.pdf

¹² Титорова А. Більшість передвиборчих обіцянок неможливо ні оцінити, ні виконати – експерти. URL: https://zn.ua/ukr/VYBORY2014/bilshist-peredviborchih-obicyanok-nemozhливо-ni-ociniti-ni-vikonati-eksperti-154429_.html

освіту, першим робочим місцем” із метою скасування практики експлуатації молодих фахівців шляхом застосування неоплачуваного випробного терміну)¹³.

«Всеукраїнське об’єднання “Батьківщина”» основні напрями соціальної політики пов’язувала з агресією Російської Федерації (РФ) та, як наслідок, антитерористичною операцією (АТО). Партія пропонувала «надати бійцям АТО статус учасників бойових дій, достойні зарплати й пільги, зняти бюрократичні перешкоди в діяльності волонтерів». Окрім цього, пріоритетним називала розвиток середнього класу й соціальну відповідальність великого бізнесу¹⁴.

«Створення суспільства рівних можливостей та загального добробуту» декларувала передвиборна програма Радикальної партії Олега Ляшка¹⁵. Крім цього, політична сила вважала: «Людей треба захищати, поки владу не оновимо. Всеукраїнська мережа захисників прав людини боронитиме українців. Ми організуємо цільову грошову допомогу малозабезпеченим. Переглянемо систему комунальних виплат. Створимо умови для легалізації українських заробітчан». Сім’ям із двома дітьми обіцяли статус багатодітних і відповідну допомогу. Медична сфера повинна була отримати фінансування у 10-кратному розмірі, а кожне українське село – фельдшерсько-акушерський пункт¹⁶.

У передвиборній програмі «Об’єднання “Самопоміч”» серед іншого пропонувало забезпечити «прозоре та адресне забезпечення осіб, які захищали свободу українців та територіальну цілісність України, а також їхніх сімей», «запровадження адресної допомоги саме тим, хто потребує, запобігання дискримінації та бар’єрам, запровадження віддалених форм зайнятості, доступності та універсального дизайну для подолання ізоляції людей з обмеженими можливостями, відкриття доступу до медичних установ та санаторно-курортних закладів Державного управління справ, запровадження медичного страхування»¹⁷.

«Блок Петра Порошенка» метою соціальної політики проголошував державні зобов’язання «невідкладно забезпечити належний соціальний захист найбідніших громадян»¹⁸.

Цілий розділ щодо пріоритетів соціального розвитку заклав у передвиборну програму «Народний фронт»: «... як надання необхідного медичного обслуговування, протезування своїм героям, так і забезпечення житлом, надання соціальних гарантій родинам тих, хто загинув у боях за Україну. В умовах обмеження бюджетних витрат не можна допустити скасування чи скорочення субсидій малозабезпеченим громадян на оплату комунальних послуг»¹⁹.

¹³ Передвиборна програма Політичної партії «Опозиційний блок». URL: <https://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2014/wp502pt001f01=910pf7171=199.html>

¹⁴ Передвиборча програма «Всеукраїнського об’єднання “Батьківщина”». URL: <https://cvk.gov.ua/pls/vnd2014/wp502pt001f01=910pf7171=149.html>

¹⁵ Позачергові вибори в Верховну раду 2014. Програма Радикальної партії Олега Ляшка. URL: <https://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2014/showdoc2pf7171=144pid409=27.doc>

¹⁶ Там само.

¹⁷ Передвиборна програма Політичної партії «Об’єднання «САМОПОМІЧ». URL: <https://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2014/wp502pt001f01=910pf7171=185.html>

¹⁸ Передвиборна програма партії «Блок Петра Порошенко «Солідарність»». URL: https://euro-solidarity.org/wp-content/uploads/2020/02/Programa_31_05_2019.pdf

¹⁹ Програма політичної партії «Народний фронт». URL: <https://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2014/wp502pf7171=182pt001f01=910.html>

Слабким місцем у партійному передвиборному дискурсі 2014 р. стала економічна політика і, як наслідок, обіцянки у соціальній сфері. Найнижчі оцінки партії отримали за параметром економічної доцільності. «Такий сумний результат підкреслює, що багато політичних партій в Україні є відвертими популістами, що обіцяють щедри державні програми та низькі податки, намагаються контролювати ціни за рахунок регулювання, субсидування різноманітних секторів та обмеження вільного ринку»²⁰.

Як бачимо, партійний дискурс, мета якого – завоювання, збереження та здійснення політичної влади, завжди відповідає рівню розвитку суспільства, репрезентує дискурс влади та її політики. Аналіз програм українських партій засвідчує, що їх дуже складно класифікувати за ідеологічною належністю. Усі політичні сили, які брали участь у парламентських виборах 2014 р., виступали за демократію, народ, загальний добробут тощо. Це призвело до незавершеної ідеологічної структурованості українського суспільства, сприяло збереженню низького рівня політичної культури населення і маніпуляціям під час передвиборної кампанії.

У партійному дискурсі партій, що ввійшли до ВР у 2014 р., поєднувалися два виміри політичної діяльності: боротьба за голоси виборців у вигляді нереалістичних обіцянок задля підвищення власного рейтингу та спроби окреслити основні напрями публічного адміністрування у разі здобуття влади, що відображалося у пропозиціях щодо вирішення конкретних проблем соціальної політики із визначенням механізмів публічної політики.

Отже, як бачимо, після Революції Гідності українські політичні сили зіткнулися з новими викликами, що не могло не відобразитися у їхніх передвиборних програмах. Політичні партії пріоритетними визначили питання державної безпеки, підвищення обороноздатності, децентралізації, боротьби з корупцією та люстрацію. На противагу цим напрямам риторика щодо соціальної політики залишалася в полі популізму задля збільшення підтримки власної політичної партії. Соціальна політика держави як системне явище має здійснюватися на основі певного визначеного плану дій, проте в дискурсі політичних партій, що сформували парламент, не було представлено комплексної програми її формування та реалізації.

REFERENCES

1. Bilshist peredvyborchych obitsianok nemozhlyvo ni otsinyty, ni vykonaty – eksperty. Retrieved from https://zn.ua/ukr/VYBORY2014/bilshist-peredviborchih-obicyanok-nemozhlyvo-ni-ociniti-ni-vikonati-eksperti-154429_.html [in Ukrainian].
2. Danilenko, O.S. (2014). Poniatie i osobennosti politicheskogo diskursa. *Naukovi zapysky Nizhynskoho derzhavnoho universytetu im. Mykoly Hoholia. Ser.: Filolohichni nauky*, 2, 62-66 [in Russian].
3. Fedorenko, K., Rybii, O., & Umland, A. (2020). Ukrainska partiina systema do ta pislia Yevromaidanu 2013-2014 rr. *Naukovi zapysky IPIEND im. I.F. Kurasa NAN Ukrainy*, 2 (98), 5-43 [in Ukrainian].
4. Libanova, E. M. (2008). Stratehichni priorytety sotsialnoi polityky Ukrainy na pochatku XXI stolittia. *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika*, 1, 9-12 [in Ukrainian].

²⁰ Титорова А. Більшість передвиборчих обіцянок...

5. Loienko, E. (2014). *Vozvrashcheniie k Konstitutsyi 2004 goda: sravnitelnyi analiz. YURLIGA*. Retrieved from <http://jurliga.ligazakon.Ua/news/2014/2/22/105982.htm> [in Russian].
6. Makarova, O. V. (2015). *Sotsialna polityka v Ukraini: Monohrafiia*. Kyiv: In-t demohrafiï ta sotsialnykh doslidzhen im. M.V. Ptukhy NAN Ukrainy [in Ukrainian].
7. Ministerstvo sotsialnoi polityky Ukrainy. Retrieved from <https://www.msp.gov.ua/main/Pro-ministerstvo.html> [in Ukrainian].
8. Peredvyborcha prohrama «Vseukrainskoho obiednannia «Batktivshchyna». Retrieved from <https://cvk.gov.ua/pls/vnd2014/wp502pt001f01=910pf7171=149.html> [in Ukrainian].
9. Peredvyborna prohrama partii «Blok Petra Poroshenko «Solidarnist». Retrieved from https://eurosolidarity.org/wp-content/uploads/2020/02/Programa_31_05_2019.pdf [in Ukrainian].
10. Peredvyborna prohrama Politychnoi partii «Obiednannia «SAMOPOMICH». Retrieved from <https://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2014/wp502pt001f01=910pf7171=185.html> [in Ukrainian].
11. Peredvyborna prohrama Politychnoi partii «Opozytsiinyi blok». Retrieved from <https://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2014/wp502pt001f01=910pf7171=199.html> [in Ukrainian].
12. Pozacherhovi vybory v Verkhovnu radu 2014. Prohrama Radykalnoi partii Oleha Liashka. Retrieved from <https://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2014/showdoc2pf7171=144pid409=27.doc> [in Ukrainian].
13. Prohrama politychnoi partii «Narodnyi front». Retrieved from <https://www.cvk.gov.ua/pls/vnd2014/wp502pf7171=182pt001f01=910.html> [in Ukrainian].
14. Solohub, I. (2014). Prohramy politychnykh partii: shcho obyraty, koly nema z choho obyraty. *UNIAN*. Retrieved from <http://www.unian.ua/politics/999463-programi-politichnih-partiy-scho-obirati-koli-nema-z-chogo-obirati.html> [in Ukrainian].
15. Tymofieieva, A. O. (2015). Partiinyi dyskurs v Ukraini: osoblyvosti ta skladovi. *Perspektyvy*, 4, 126–129 [in Ukrainian].

Yuliia MATIIV

Lecturer at the Department of Foreign Languages and Military Translation

Hetman Petro Sahaidachny National Army Academy

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2409-1552>

e-mail: matiivjuliya@ukr.net

SOCIAL POLICY IN THE DISCOURSE OF POLITICAL PARTIES IN THE SNAP ELECTION TO THE VERKHOVNA RADA IN 2014

The article describes the political parties' approach to implementing the state's social policy during the snap election to the Verkhovna Rada of Ukraine in 2014. A discursive dimension of political parties' activities in the area of social policy was studied. Specific examples have shown political parties as a subject of social policy formation. It was found out that the events of the Revolution of Dignity and the beginning of Russia's military aggression against Ukraine forced Ukrainian politicians to reconsider existing approaches to the formation of party programs. The author analyzed the reflection of social policy in the election programs

of the parties that had formed parliamentary groups: «Blok Petra Poroshenka «Solidarnist», «Narodnyi front», Radykalnoi partii Oleha Liashka, «Opozytsiynyi blok», «Obiednannia «Samopomich», «Vseukrainskoho obiednannia «Batkivshchyna». Domestic political events were reflected in the party's discourse on social policy, shifting the priorities in the election programs of political forces in the direction of security policy, improving defense capabilities, and fighting corruption. The main tendencies related to the change of political parties' approaches to forming state social policy are revealed.

Dominating the liberal approach to social policy issues in parliamentary parties' programs was aimed at reducing the state's role. At the same time, the speeches of political forces on social policy were mostly full of populist slogans and, in most cases, did not contain any specifics, including ways to solve social problems in society. Trying to get as much electoral support as possible, politicians did not bother to develop real program steps in the social sphere. Instead, the social sphere problems, which had a systemic character, were not solved based on a clear "road map" of actions. The discourse of the political parties participating in the election race, which eventually formed the parliament, did not present a comprehensive program for forming and implementing social policy in the new political environment.

Keywords: political parties, social policy, social state, Verkhovna Rada of Ukraine, political discourse.